

Egyes szám ára 1 leu

SZERKESZTŐSÉG és
KIADÓHIVATAL
Strada Rimanóczy-utaz
4. sz. hova
a hirdetések és el-
zetési pénzek küldendő

Huszonhatodik évfolyam

a.
kő
egy
tem
a vas
működ

hivatal Ózdon, Diósgyőrön, Szegeden, Kecskeméten, Dorogon, Tatabányán, Salgótarjánban és így tovább. Az összes szervezetek élén a magyar királyi rendőrmiszter országos főkapitány áll. De ennél sokkal kétségbeesettebb tünetek is vannak. Eddig csak beszélték róla, hogy a kormány az állambiztonsági szervezetet meg akarja csinálni a házmesterek bevonásával. A kezeim között lévő levél azonban azt bizonyítja, hogy ez már meg is van, sőt minden hónap második és negyedik csütörtökén a többi között az érsek utcai iskola tornatermében ülést is tart. A meg nem jelenőket fegyelmi úton vonják felelősségre.

Peidl Gyula: Forradalmi törvényszék!

Rassay Károly: Vajon tud-e erről a kormány?

Pikler Emil: Ki viseli a költségeket?

Peyer Károly: Ilyen szervezetekkel találkozunk Bécsben is. Az Ulain rágalmozási ügy is tőlük származik. A pécsi újságban valami Darvas nevezetű leírja az egész esetet. Ez a Darvas, aki kommunista volt, megismerkedett egy Honti nevezetű egyénnel, akinek a révén felajánlotta szolgálatait Buchberger őrnagynak és Faragó hadnagyának, más néven Batiz Zsigmond, akinek hivataluk a követség épületében van. Buchberger őrnagy felhívta Darvas, hogy szerezzen Rassay Károlyról kompromittáló adatokat, mert szereplése nagyon kellemetlen a kormánynak.

Rassay Károly: Nagyon megtisztelő rám nézve!

Ötvenezer koronáért hamisították a Rassay-aktát.

Pager Károly: Felszólították Darvas, hogy sürgősen tudja meg, mikor járt Rassay Bécsben, kikkel tárgyalt Badenben és mennyi pénzt kapott a csehektől választási célokra. Darvas egy heti haladékot kért, majd jelentést tett az őrnagynak, aki azonnal Pestre utazott és közölte ezt Ulain Ferenccei. Darvas kijelenti, hogy a jelentése tiszta hazugság volt és csak azt célozta, hogy azt az 50 ezer magyar koronát megkapja, melyet szolgálataiért kilátásba helyeztek neki. Együttal bejelentette, hogy a cseh követségen akta fekszik, mely szerint Rassay több százezer szokolt kapott választási célokra. Buchberger őrnagy erre Pestre utazott és felhatalmazást kért az 50 000 korona kifizetésére, ami meg is történt, majd a Darvas és egy társa által hamisított aktákat egy bécsi fényképésznel 350.000 osztrák koronáért lefényképezték.

Rassay Károly: Ilyen gazemberekkel szövetkezett a kormány.

Peyer Károly: De mindez nem elég. Ennek a kommunista fiatalembernek fényképes igazolványt is adtak, amelyben felhívták az összes ottani magyar hatóságokat, hogy álljanak a rendelkezésére. Mindezekből világosan látható, hogy a bécsi követségünkön működik egy osztály, mely állandóan kompromittálja az országot.

Farkas István: Olyan szégyen ez a magyar kormányzatra, amelyen az egész világ nevet.

Mire fordítják az adófizetők pénzét.

Peyer Károly: Én csak azt látom, hogy itt titkos szervezetekkel dolgoznak. Kérdelem, hogy szabad a magyar adófizetők pénzéből ilyen költséges passziókat megengedni? Ha ez nem a kormány pénzéből történik, hát akkor honnan? A gazdag zsidók már lefizették egyszer és mindenkorra a főtanácsosi címekért az árát. Ujból nem fognak adni. Különben is a Fővárosi Operettszínház merényletét követelték, hogy nem nemzeti szempontok miatt ezeket a titkos szervezeteket, hanem a honvédelmi és emberélet veszélyeztetése miatt mentek oda. Hogy lehet ezt a kompromittációt tenni az országban? Külföldi

lapok írják, hogy egy szállodai szobában egy ur elsáncolta magát és fegyveres emberek védik a rendőrséggel szemben. A kormány ezt nem tudja megzúntetni, mert nincs rá erkölcsi alapja. (Nagy taps a baloldalon.) Ezek az urak elkísérték a kormányt Sófoktól Budaörsig és így nem mer ellenük fellépni. Én nem kívánom az internálásokat, amivel a belügyminiszter alá akarja támasztani a rendtörvényjavaslatot, mert van elég paragrafus a büntetőtörvénykönyvben. Különben is, amióta Friedrich István képviselőtársam is kijelentette, hogy Nyugat-Magyarországon találkozott olyan egyénnel, akiket hivatalos jelentés szerint felakasztottak, nem tartom komoly dolognak az internálásokat való fenyegetést. Legfeljebb két hétre leküldenék őket alsózni a táborparancsnokkal, azután el lenne feledve az egész ügy és szabadonbocsátanák őket. Különben is velünk szemben van a kormánynak még egy súlyos tartozása, amelyet itt fogunk elintézni.

— Az Erzsébetvárosi Kör merénylői még most sincsenek letartóztatva, sem más merényletek szerzői. Mindig az értelmi szerzőket keresik. Én ott keresem őket, például ennél a színházi ügynél, ahol hónapok óta fűtötték az egész ügyet. A tulsó oldalon békülékeny hangot hallottunk. De hogyan lehet elképzelni együttműködést a baloldallal a kormánynak mindaddig, míg a bűnesetek megtorolva nincsenek, a jelenlegi közgazgatási tulkapások és titkos szervezetek megvannak. Az én kerületemben a választások az elnök telefonon megkérdezte, hogy kit jelentsen ki képviselőnek. Erre azt válaszolták neki, hogy ilyet meg lehet csinálni, de megkérdezni nem. A kormány ígéreteket is tett, de beváltásuk elmaradt, mert a titkos szervezetek miatt nem volt módjában azokat végrehajtani. Ki kell jelentenem, hogy mi mindenkor vagyunk olyan magyarok, mint a tulajdonon ülő képviselők. Ez a kijelentésem természetesen nem Bogya képviselőnek szól, akinek eszelőssége és szellemi korlátoltsága miatt nem válaszolok.

Az áruló janicsárok.

— Hajlandók vagyunk segíteni abban a munkában, amelyre felhívtak bennünket, tudniillik az ország rekonstrukciójára való törekvésekben, mert mi éppen olyan magyarok vagyunk, mint amilyen németek a német szociáldemokraták. A francia militarizmus, amely nem állt szóba a német kormánnyal, kénytelen volt tárgyalásokat folytatni a bányák üzemi tanácsával. Különben is az a véleményem, hogy a kormánynak nincs szüksége titkos szervezetekre, mert ezek a janicsárok lesznek az első árulói.

Pikler Emil: Így volt Budaörsnél is.

Peyer Károly: Ha látni fogjuk, hogy a kormány ezekkel szemben erélyesen lép fel és megszünteti őket, akkor a mi álláspontunk is közeledni fog a német munkások álláspontjához. Az indemnitást nem fogadom el.

tunk is közeledni fog a német munkások álláspontjához. Az indemnitást nem fogadom el.

Visszakerülnek az Ipolyi-műkincsek Nagyváradra

Visszahozzák az összes erdélyi műkincseket Magyarországból.

A magyar kormány a háború alatt, valamint a háborút követő forradalmi időkben a zavaros viszonyokra való tekintettel, Erdély műkincseinek legnagyobb részét Magyarországra szállította. Így kerültek a híres Nagyváradai Ipolyi-műkincsek is Esztergomba. A gyűjtemény alapítója Ipolyi Arnold, volt nagyváradai püspök, nagy szeretettel foglalkozott képekkel, porcellánokkal, gobelinekkel és gyűjteményét, mely nagy értéket képviselt, végrendeletileg a nagyváradai múzeumra hagyta, azzal, hogy ha itt bármi okból nem tudnák tovább gondozni, Esztergomba kell szállítani a műkincseket. A magyar kormány 1918 végén, a forradalom kitörésekor ezeket Esztergomba el is szállította, ahol a primási képtárral kapcsolták össze. A gyűjteménynek értéke a múlt század nyolcvanas éveiben 16.000 forint volt, ami körülbelül jelzi, hogy ma már milliók értékét képviseli.

A békekötés után a román kormány lépéseket tett arra vonatkozólag, hogy az Erdélyből elkerült műkincsek az eredeti múzeum tulajdonába kerüljenek vissza, ahol azok megszerzésük óta el voltak helyezve. A kormány megbízásából Petran Coriolan dr. kolozsvári egyetemi magántanár utazott fel Budapestre, ahol hosszabb tárgyalásokat folytatott Gerevich Tibor dr. egyetemi magántanárral, a budapesti Nemzeti Múzeum igazgatójával, az erdélyi műkincsek visszaállítására vonatkozólag. A tárgyalások teljes eredménnyel végeztek és Petran Coriolan dr. Gerevich Tibor dr. kíséretében több vagonban vissza is szállította ezeket a felbecsülhetetlen értékű relikviákat, amelyeket átmenetileg az aradi kúrpalota pincéjében helyeztek el, ahonnan azután az illetékes múzeumok igazgatói azokat hiánytalanul át is vették és a visszakerült műkincseket azok eredeti helyén helyezték el. A tárgyalások azonban ezzel nem fejeződtek be, a kormány megbízásából Petran dr. tovább folytatta azoknak a műkincseknek megállapítását, amelyekhez a békeszerződés szerint Erdélynek joga van, de amelyek jelenleg is Magyarországon voltak. Petran dr. a napokban érkezett vissza Erdélybe és legutóbbi budapesti útjának eredményéről a következőképp nyilatkozott:

— Az Erdélyből elkerült műkincsek visszaszolgáltatására vonatkozólag ismételtén Gerevich Tibor dr.-al folytattam tárgyalásokat és ezek most már lényegesen könnyebben mentek, mint a múlt év folyamán, amikor az

DORIAN FILMSZÍNHÁZ (Sas-passage.)

Péntek

Szombat

Vasárnap

A MESEBELI HERCEG

Mese és valóság 5 felvonásban.

Hollós uri divat kirakatait a közönség figyelmébe ajánljuk . . .

vonatkozó tárgyalásokat első ízben megadhattuk. Az a vélemény alakult ki ugyanis, hogy ezeket a felbecsülhetetlen értékű tárgyakat a kormány Bukarestbe kell szállítani és ez a nézet megmaradt, amikor is, amikor én a magyar kormány megpártait ennek ellenkezőjéről próbáltam meggyőzni. A leszállítás után azonban ők is meggyőződtek arról, hogy a muzeális tárgyakat az eredeti tulajdonos muzeumok kapják vissza és minden valószínűség szerint ennyire tudható be, hogy a most lefolytatott tárgyalások simábban és minden zökkenő nélkül folytak le.

— Mostani tárgyalásom legfontosabb része volt az, amely az Ipolyi-hagyatékra vonatkozik. Az impériumváltozás után — mint ismeretes — a nagyváradai városi tanács egyik tagja, Kőszeghy József főmérnök volt az aki a város közönsége nevében először püditette meg, hogy Ipolyi Arnold püspök gyűjteményét vissza kellene szállítani és a még mindig meglevő püspöki székhelyen elhelyezni. A kérelmet a város és a megye is megávéta tette és így a kormánytól én kaptam megbízást az erre vonatkozó tárgyalások lefolytatására is. Eredményre azonban nem jutottunk és így ebben a kérdésben aügyi bizottság folytatja le a további tárgyalásokat, amelyek minden valószínűség szerint eredményre is vezetnek.

— Ezenkívül érintkezésbe léptem Kertész Róbert dr. miniszteri tanácsossal, a kultuszminisztérium szépművészeti osztályának vezetőjével, az erdélyi műemlékek restaurálására és konzerválására vonatkozólag. A hátru alatt ugyanis minden erre vonatkozó ügyiratot a budapesti minisztériumba szállítottak fel és így ha ma egy Erdélyben levő emléket restaurálni vagy konzerválni kell, az előzetesen lefolytatott munkákra vonatkozólag semmiféle bázist nem találunk.

— Azután szükségünk van ezekre az adatokra abban az esetben is, ha valaki az erdélyi műemlékekről bármily formában ismertést akar írni, mert minden erre vonatkozó okmány és ügyirat a budapesti minisztériumban van. A tárgyalások folyamán Kertész dr. a legnagyobb megértéssel tanúsította az ügyben és kijelentette, hogy minden erre vonatkozó okmányt, ügyiratot és fényképfelvételt szívesen rendelkezésünkre bocsátja a megfelelő másolatait, hogy a műemlékek épségben tartása fennakadást ne szenvedjen. Ma már mindinkább tért hódít az a zset, hogy a hazahozott „műemlékek” mindannyiunk tulajdonát képezik nemzetiségre való tekintet nélkül, akik itt élünk Erdélyben és akiknek elsősorban érdekünk, hogy az Erdélyre vonatkozó műkincsek az itteni muzeumokban nyerjenek elhelyezést.

Az erdélyi műkincsek visszaszállítását előző akció elé várakozással tekintünk mi nagyváradiak is. Ha az akció és különösen annak reánk vonatkozó része sikerrel jár, az Ipolyi műkincsek hazahozatalával oly kulturális értékeknek jutunk birtokába, melyek nagyon emelni fogják a város színvonalát.

Tisztviselőinknek különösen anyagi érdekük, hogy Rimanóczy-utcán, Kertész Reclamatében szerezzék be őszi és téli köpeny, szőrmét és ruhaszövet szükségletüket. Hol kiürül elsősorban és legújabb árukból megelégedésben részesülnek. Az árak amúgy olcsóbbak, mint bárhol.

Nemzeti munkatanács alakul.

Módosítják a vasárnapi munkaszüneti törvényt. — A munkaügyi minisztérium újja szervezése.

A közegészségügyi minisztérium újja szervezésére vonatkozó törvényjavaslattal egyidejűleg Marzescu miniszter elkészítette az új munkaügyi törvényt is. A törvény rendezi a kollektív szerződés, a minimális munkabér, a munkásbiztosítás és a munkatanács problémáját. Szigorú szankciót léptet életbe a vasárnapi munkaszünet megszegőivel szemben. Az állandóan működésben levő üzemeknél kötelezővé teszi a munkások vasárnapi turnusszerű felváltását, oly módon, hogy minden két hétben egy szabad vasárnapot élvezzen minden munkás.

A munka és állam között fennálló problémák megoldása céljából a munkaadó és a munkások delegátusaiból nemzeti munkatanács fog alakulni, amelyet az állam képviselőjével és szakemberekkel egészítenek ki. Ez a tanács lesz egyedül hivatva arra, hogy munkaügyi kérdésekben a körülmények által diktált törvényjavaslatot tegyen.

Hamis vád egy sziguranca-főnök ellen.

Tárgyalás a kir. táblán.

Mintegy két hónappal ezelőtt nagy port vert fel az az érdekes arany csempészés, mellyel a máramarosszigeti sziguranca főnököt, Rebeca Constantint, Stern Sándor detektív és Friedmann Éliás ügynököt gyanúsították. A vád szerint Rebeca 14 láda arany- és 2 láda ezüstöt csempészett át Csehszlovákiába. A szatmári törvényszék előtt azonban beigazolást nyert, hogy az egész vád koholt, semmi alapja nincs, csupán Friedmann Éliás hamis vallomása alapján. Az ügynök ugyanis azt vallotta, hogy ő utazott Rebecával Kassára, ahol az aranyfőnök értékesítette és a befolyt összeget az egyik ottani banknál helyezték el. Mindez azonban nem volt igaz. Kiderült ugyanis, hogy Friedmann Balanescu Mátyás kapitány bérletre fel 50 ezer leuért, hogy ilyen értelmű vallomást tegyen és ezzel segítse elő Rebeca elmozdítását és az ő kinevezését. A pénzen felül még vezető állást is ígért Friedmannnak a sziguranca.

A szatmári törvényszék annak idején, hogy beigazolván látta a vád aplotalanságát, felmentő ítéletet hozott. Az ügyész azonban felebbezett és az érdekes ügy tegnap a nagyváradai tábla elé került, ahol Candrea táblabíró elnöklése mellett tárgyalták le. A vádat Tacianu ügyész képviselte, Rebeca és Stern védelmét dr. Zigre Miklós látta el, Friedmann Éliást pedig dr. Feld Ármin védte.

A beidézett tanúk, csaknem kivétel nélkül máramarosszigeti zsidók, úgy vallottak, hogy Rebeca és Stern ártatlansága nyilvánvaló lett. A védelem ezenkívül felmutatta Friedmann utlevelét is, melyben nyoma sincs annak, hogy az ügynök külföldön járt volna. A tábla ítélete ezeknek alapján szintén felmentő volt, még pedig azzal az indoklással, a vádlottak koholt vád alapján kerültek a

biróság elé. Amint a tábla döntése jogerőre emelkedik, Rebeca Konstantin újra elfoglalja a szigeti szigurancafőnöki állását.

Főlemelik a városi kölcsönök kamatát.

— Bankok értekezlet. —

A nagyváradai bankok képviselői csütörtökön értekezletet tartottak, amelyen az aktuális szakkérdéseket beszéltek meg. Először a városi rendes folyószámla kamattételének kérdésével foglalkozott az értekezlet és az érdekeltek bankok elhatározták, hogy a városi kölcsönök kamatlábát, a mai viszonyoknak megfelelően fel fogják emelni a erre vonatkozólag a város vezetőségével érintkezésbe lép.

Dr. Fried János ismertette ezután az új adótörvény-javaslatnak a pénzintézetekre vonatkozó rendelkezéseit. Majd közölte az érdekeltekkel az ipari és kereskedelmi miniszternek azt a rendeletét, amely szerint a Banca Nationala csak azoknak a bankoknak váltóit fogadhatja el visszleszámitolás végett, amelyek a minisztériumtól megszerzett működési engedéllyel rendelkeznek. A működési engedélyt a bankoknak ez év április elsejéig kell megszerezniük. Egyben felolvasta dr. Fried a Banca Nationalának a visszleszámitolás tárgyát képező váltók mikénti kiállítására vonatkozó rendelkezéseit, amelyek többek közt előírják azt is, hogy a váltókat ugyanazzal az írással és ugyanazzal a tintával kell kiállítani.

Több kisebb ügy letárgyalása után az értekezlet véget ért.

Székhámos áldetektív.

„Morár kapitány majd megfizeti.”

Vakmerő székhámos után kezdte meg tegnap a nyomozást a nagyváradai államrendőrség bünyügyi osztálya. A székhámos ügyes trükkkel nagyobb összeget csalt ki egy nagyváradai autóvállalkozótól.

A feljelentést Czukor Bertalan autóvállalkozó tette meg a rendőrségen. Elmondotta, hogy egyik autója a napokban Aradon járt. Az autó sofőrjét megszólította egy jól öltözött férfi.

— A nagyváradai rendőrség detektíve vagyok — mondotta. — Fontos nyomozási ügyben Temesvárra kell utaznom. Elvesztettem a pénztárcámat, adjon 1500 leut, majd Morár kapitány visszaadja.

A sofőr megtévesztve a határozott hangtól és fellépéstől, átadta a kívánt összeget. Mikor visszajött Nagyváradra, elment Morár György subinspektorhoz, aki meglepetéssel hallgatta a sofőr elbeszélését annál is inkább, mert a bemondott nevű ember sohasem volt a rendőrségnél. Mondanunk sem kell, hogy az állítólagos detektív vakmerő székhámos volt, aki ily módon csalta ki a pénzt. A rendőrség megindította a nyomozást és távirati úton kérte meg az aradi rendőrséget, mert valószínűleg a székhámos még mindig ott tartózkodik.

Apolló mozgószínház Bémer-tér.

26 Péntek

SULAMITH

Főszereplők: Lenkeffy Ica, Kertész Dezső.

Saját zenekíséret, szóló és duett dalbetétekkel.

Olcsó fehér és fekete tuskésdrót, prima minőségű préselt szén, fehérbab, burgonya, borsó, lencse, zab, árpa

tengeri, nagyban és kicsinyben, napi áron kapható a FRONTIERA BANK áruosztályánál Str. General Mosoiu Nr. 2. (Mezey Mihály-utca 2.)

Érvénytelenek a tavalyi birtokeladások.

Elvették a püspökség 2825 hold ökrösi birtokait.

A megyei agrárbizottság tegnap három nagyon érdekes kisajátítási ügyet tárgyalta.

Ökrös községben a róm. kath. püspökség tulajdonát képező 2825 hold, nagyrészen erdőségekből álló birtokait a tenkei járási bizottság csaknem egész terjedelmében kisajátította. A határozatot meglebbezte a püspökség, az agrárfelügyelő és a földigénylők is. Dr. Krüger Jenő, a püspökség képviselője a tegnapi tárgyaláson azt kérte, hogy mentesítsék az erdőségeket a kisajátítás alól, vagy ha ez nem lehetséges, a mai napit árt állapítsa meg a megyei bizottság. Bizonyította, hogy a 2825 holdból 1000 hold szántóföld, aminek jelentékenyebb, magasabb ára van, mint az erdőnek.

A megyei bizottság az érdekeltek meghallgatása után a kisajátítás ellen beadott felebbezést visszautasította, az árakat azonban a következőképpen állapította meg: a szántóföld holdja 340 lei, erdő 600, legelő 80, a művelésre nem alkalmas területek holdja pedig 40 lei.

Kécs községben Károlyi Zsuzsanna gróf Batthyányné 457 hold szántóból, 82 hold legelőből, 10 hold kaszálóból, 697 hold erdőből és 15 hold meg nem művelhető földből álló birtokait a járási bizottság teljes egészében kisajátította, csak az épületekhez tartozó belterületeket hagyta meg. Az árakat pedig így szabályozta: legelő 500, be nem épített beltelkekért 1400, kiirtott erdőért 600 és az erdőért korszerint 35—2800 leu.

A kisajátítás végrehajtását azonban komplikálta az a tény, hogy gróf Batthyányné Károlyi Zsuzsanna tavaly augusztusban a szántót és a legelőt a parasztnak, az erdőt pedig a Kallós-konzorciumnak eladta és 80 holdnyi szántóföldet egy Feldmesser nevű embernek eladta. A grófné meglebbezte az elsőfoku határozatot és kérte, hogy a megyei bizottság a birtok adásvételi szerződést hagyja jóvá. Ugyanilyen értelemben felebbezték a vásárlók is. A parasztnak és Feldmessert Castano ügyvéd, a Kallós-konzorciumot pedig Andru Szevér képviseltek.

A megyei bizottság a Kallós-csoporttal kötött szerződést helybenhagyta, azzal az indoklással, hogy az erdőségből a fát vásárolták meg, melynek kitermelése után a letarolt területet annak idején ki fogják sajátítani. A földművesek adásvételi szerződését azonban a bizottság nem hagyta jóvá, mert a vevők nem voltak igényjogosultak. Csupán 10—10 holdat hagyott meg fejenként a vásárlóknak, a többit pedig kisajátította.

Berettyókirályi községben a margittai járási bizottság Szathmáry-Királyi Andor 456 holdas kirtokából 118 holdat sajátított ki és a szántóért 1200, a kaszálóért pedig 1000 leut állapított meg holdankint. Szathmáry-Királyi Andor meglebbezte a határozatot, arra való hivatkozással, hogy dr. Weiszberger Lipóttal közös tulajdont képez a birtok és hogy fia, Szathmáry-Királyi István a lipcsei gazdasági akadémiát végezte. Ezen az alapon kérték a teljes mentesítést. A megyei bizottság megváltoztatta az elsőfoku határozatot és összesen 50 holdat hasított ki a birtokból.

Ugyancsak Berettyókirályiban Molnár Vilmos 300 holdas birtokából a járási bizottság 30 holdat vett el és holdankint 1200 leut állapított meg. Molnár Vilmos meglebbezte a határozatot, de felebbezték a földigénylők is. A birtokost dr. Weiszberger Lipót képviselte és azt bizonyította, hogy a birtokvétel még 1913-ban történt, tehát nem háborus vagyon, dr. Campian János, a földművesek képviselője viszont azt akarta igazolni, hogy az adásvétel 1914 szeptemberében jött létre, tehát háborus vagyonról van szó. Érdekes, hogy a kincstár ügyésze dr. Turlea szemben az igénylőkkel, okmányokkal

bizonyította, hogy a vétel tényleg 1913-ban történt. Ennek alapján a megyei bizottság mindössze 25 holdat sajátított ki.

Új rend az egyetemeken.

Megkezdődtek az előadások.

A bukaresti egyetem tegnap nyílt meg, a diákság nagy számban vett részt az előadásokon. Csak azok nem jelentek meg az egyetemen, akik vidéken laknak és így a kelő időben nem értesültek az egyetem megnyitásáról. Ugyancsak tegnap nyílt meg újra a kereskedelmi és ipari főiskola is.

Az egyetemi tanácsok az előadások megkezdése alkalmából a következő komünikét adták ki:

1. Az egyetemi előadások ez év január 22-én megkezdődnek.

2. Intézkedés történt a menzák és a laboratóriumok felszerelésének megjavítására.

3. Az egyetemre történt beiratkozások felülvizsgálatnak.

4. Idegen állampolgárok csak megengedhető számban lesznek felvéve.

5. A külföldi diplomák és bizonyítványok felül lesznek vizsgálva ellenőrző vizsga után.

6. Külföldi ösztöndíjak csak pályázat után nyerhetők.

7. Az 1923—1924. tanévre hallgatók csak felvételi vizsga sikeres letétele után vehetők fel.

8. Numerus clausus meg nem engedhető.

9. Az anatómiai tanulmányok biztosítása céljából intézkedés történik arra nézve, hogy a nem reklamált hullák valláskülönbség nélkül az orvosi fakultás rendelkezésére bocsáttassanak.

11. Tanárbizottság fog alakulni a diák problémák megvizsgálása céljából, amely azután javaslatot fog tenni az egyetemi tanács reformjára vonatkozólag.

A hirdetmény azzal zárul, hogy az egyetemi hatóságok mindent el fognak követni az ifjuság fegyelmezésére és nem tűr semmiféle agitációt sem az egyetemen, sem annak falain kívül.

A politikus csizmadia.

A régi időknek ezzel a tipikus alakjával néha-néha még ma is találkozunk az ember. Tegnap például egy iparhatósági tárgyaláson volt találkozásunk ökelmével, aki furfangosság dolgában ma sem hoz szégyent régi való őseire.

Egy pörös ügyből kifolyólag került M. S. csizmadiamester az előjáróságra. Pört indított ugyanis ellene egy volt segédje, nevezzük őt I. S.-nek, akinek a politikus csizmadia 900 leuval adósa maradt. Az iparhatóság már több hónappal ezelőtt megítélte a követelést, amelynek beszédese végett nemrégiben beállított a végrehajtó a mesterhez. Ez addig nem igen törődött a pörrel, amikor azonban látta, hogy a dolgozók fele sem tréfa, ügyvédhez fordult, aki annak rendje és módja szerint igazolást jelentett be a végrehajtás felfüggesztése érdekében.

A tegnapi tárgyaláson pedig az igazolási kérelmet emberünk azzal indokolta, hogy nem kapta meg a végrehajtást elrendelő végzést.

— Nem kapta meg? Hogy mondhat ilyent? — kérdezte megütközve a kárvallott segéd ügyvédje. És felmutatott a bíró előtt két vétivet, amelyek közül az egyik az ítéletnek, a másik pedig a végrehajtás elrendelését elrendelő végzésnek átvételét igazolja.

— Igen ám, csak hogy ez nem az én írásom! — jegyzi meg a mester a második vétivról, miközben ujjával a megtagadott kézjegyre mutat.

— Nem-e? Hát kié, ha nem a magáé?

— Mit tudom én, — szól a kérdezett és egykedvűen vonogatja a vállát. — Az nem az én dolgom, állapítsák meg az urak!

Megnézik az írást és csakugyan, mintha némileg különbözne a másiktól. De, sebj, az azonosságban még sincs kétség. A vitás aláírás hajszálra megegyezik azzal az írással, amelyben a csizmadiamester tudatja az ügyvéddel, hogy ő bizony nem hajlandó fizetni.

— Maga írta ezt a levelet?

— Nem én, instállok! Ezt csak úgy lemásoltam arról, amit én írtam.

— De hát a posta csak ezt az egy levelet vitte az ügyvéd urhoz. Ki másolta le, ha nem maga írta?

Az öreg megvakarja a fejét. Hogy ő azt ne tudja, már nem emlékszik rája.

— Régen volt kérem, már elfelejtettem.

Erre aztán már elfogyott az ügyvéd türelme.

— Elfelejtette? Ne mondja! Egy csizmadia, a nem tudja, hogy a levelet ki másolta le! Mert ő egy nagyüzem és ki az ördög tudja hány és hány ez levelet bocsájt szét a világba évente. Tekintetes ipari hatóság! Ez már a rosszhiszeműségnek netovábbja. Egy csizmadianak tudnia kell, hogy ki írja meg a levelet az ő nevében! Ő nem Weisz Manfréd, aki ne tarthat mindent számon.

— De kérem én nem hazudok! Tiltakozik a bíró ellen a mester.

— Hát akkor az uristen talán egy angyalkát kiadott le a maga tiszteletére, aki kegyes volt lemásolni a levelet! Így történt?

Erre aztán már nem tudott válaszolni a politikus csizmadia. A választ majd a bíró fogja megadni legközelebbi tárgyaláson.

Vakmerő rablótámadás a Szent János-utcán.

Egy nagyváradai ügynök veszedelmes kalandja.

Tegnap éjszaka vakmerő rablótámadás történt a Szent János utcán. Weisz József nagyváradai ügynök egy óra tájban kávéházból tartott hazafelé. A Szent János-utca haladt és mikor a Szilágyi Dezső-utca beletorkolásához ért, hirtelen két gyanús külsejű alak ugrott feléje. Nem sokáig hagyták bizonytalanságban szándékaik felől, hanem mindketten revolvert szegeztek a gyanús emberre és pénzt követeltek tőle.

— Nincs pénzem! jelentette ki Weisz József kategorikusan, mialatt belső zsebébe 45.000 leu lapult.

A két utonálló nem elégedett meg ennyivel, hanem meg akarták motozni. Mikor revolvert leengedték, az ügynök felhasználta az alkalmat, futásnak eredt.

Mindez úgy történt, hogy a néptelek utcán senki sem segíthetett. A támadók üldözőbe vették, de ekkorra már odaérkezett két másik férfi is és a két revolveres alak most már elmenekült egy mellék utcára. Weisz József feljelentést tett a rendőrségnek, amely energikus nyomozást indított a vakmerő éjszakai támadók kézrekerítésére.

A Kamara és Csarnok véleményét is megkérde az állatvásárpénztár ügyében.

A pénz- és jogügyi bizottság ülése.

Az egyesített pénzügyi és jogügyi szakbizottság tegnap délután 4 órakor dr. Bucico Coriolan polgármester elnöke alatt ülést tartott, melyen a két bizottságból, különösen a jogügyiből, nagyon kevesen jelentek meg. Az ülés tárgya az állatvásárpénztár ügyében való állásfoglalás volt.

Dr. Simonca György főügyész ismertette a szerződéstervezetet, mely a város és az állatvásárpénztár között létrejött. Hosszabb beszédben fejtegette az intézmény fontosságát.

Chirvai Vazul és dr. Turla Miklós hozzájárulása után

Kelen Béla azok nevében, akik még eddig szerint nem bírák az állam nyelvét, azt kéri, hogy tekintettel arra, miszerint itt a város közgazdasági életére kiválóan fontos szerződésről van szó, melybe betekinteni nagyon is kíváncsi azoknak, akik a város polgárságát képviselik, hiszen maga az újonnan kinevezett főügyész is azt tűzte ki legfontosabb céljává, hogy a város szerződéseibe betekinthessen, — adják ki magyar tagoknak tanulmányozás végett, hogy azok is hozzájárulhassanak.

Dr. Oláh Béla ezen indítványt azzal toldja meg, hogy miután speciálisan közgazdasági kérdésről és olyan lépésről van szó, mely első etapja volna annak, hogy Nagyvárad az legyen, aminek lennie kell: az ország nyugati szárazföldi kikötője, adják ki az ügyet véleményezés végett a Kamarának és Csarnoknak.

A bizottság elfogadta az indítványt.

Halálos elgázolás a bukaresti északi pályaudvaron.

Aricescu CFR. felügyelő az áldozat.

Tegnap délelőtt tíz órakor súlyos szerencsétlenség történt a bukaresti északi pályaudvaron, amelynek áldozatul esett Aricescu Constantin CFR. felügyelő.

A megindított rendőri nyomozás szerint a szerencsétlenség úgy keletkezett, hogy az olteniciei 168. számú szerelvényt az északi pályaudvarra tolták, a vasuti sinek között volt éppen Aricescu vasuti felügyelő, aki egyes szerelvényeket vizsgált meg. A felügyelő a vonatot észrevéve, igyekezett a vonalakon áthaladni és a forgalmi főnökség irodájába jutni. A vasutvonalat magas hó borította, amelyen sietve akart áthaladni, azonban elesett és a vonalra éppen odaérkező szerelvény keresztülment rajta és agyon-gázolta.

A fékező az utolsó vagonról zászoló jelzéssel figyelmeztette a mozdonyvezetőt a veszélyre, azonban az elhárítható már nem volt. A vizsgálat befejezéséig a mozdonyvezetőt letartóztatták.

Ugyancsak tegnap este a galac—bukaresti személyvonat az egyik órház közelében kisiklott. Egy elsőosztályú kocsit felborult, két harmadosztályú kocsit pedig kisiklott. Hat utas könnyebben megsebesült.

Üzleti könyvek rendkívül olcsó

áron. Főkönyv, Folyószáma-könyv, Pénztárkönyv, Pénztárnapló, körpírkönyv, Strazza minden nagyságban és vonalozásban. Finom békeidei papíron, erős vászonkötésben, bőrsarokkal.

Központi Ujságiroda
Oradea-Mare, Rákóczi-ut 1

Rassay az ébredők ellen.

A belügyminiszter nem oszlatja fel az ÉME-t.

(Budapesti tudósítónktól.) A nemzetgyűlés mai ülésén terjesztette elő Rassay Károly képviselő az ébredők egyesülete elleni interpellációját. Kimutatta, hogy a budapesti operettszínház elleni merénylet az ébredők előre elhatározott terve szerinti büntetés volt. A rendőrség teljesen tisztázta a tényállást, a kormány kötelessége, hogy az egyesületet feloszlassa.

Három évi küzdelem után — mondotta Rassay — sokkal jobban ismerem a helyzetet és tudom, hogy ez az egyesület a hatalmakhoz sokkal erősebb szálakkal van összefűzve, minthogy remélhetnénk, hogy a törvény parancsára megtörténjék az, aminek meg kellene történnie. *En a belügyminiszter urat az egyetemes erkölcsi közfelháborodás nyomása alá akarom hozni, hogy kötelességét teljesítse. Három év óta ez az egyesület volt az, mely a közrend megzavarásának állandó fészke volt.* Alig mulik el hónap, hogy ez az egyesület, ha valahol gyűlést tart, ne idézné maga után az utcai zavargások, rombolások sorozatát vagy még súlyosabb eseteit.

Ezután részletesen rátér interpelláló az ébredők ismert atrocitásaira: a Club-kávéházi támadásra, az Erzsébetvárosi Demokrata Kör felrobbantására, a Fővárosi Operettszínház elleni merényletre és kijelenti, hogy az ébredők amint iníciáltak Budapestet, úgy tettek a vidékkel is. Kimutatja, hogy a hatóságok soha egy komoly megtorló lépést sem tettek az egyesület ellen. Interpellációját így fejezte be:

Az egyesület három év óta a közrend állandó ellensége volt. Kérdezem a belügyminiszter urat, hajlandó-e az Ébredő Magyarok Egyesülete működését a közrend veszélyeztetése miatt felfüggeszteni és az egyesületet törvényes joga alapján felosztatni, hajlandó-e megtiltani, hogy a rend fenntartására hivatott alkalmazottak egy titkos társulat tagjai lehessenek?

A belügyminiszter válasza.

Rakovszky Iván belügyminiszter azonnal választott Rassay Károly interpellációjára, amelyet hangulatos és színes beállításúnak mondott. Szerinte Rassay előhozott mindent, amik már elintéztettek és amik a tényeknek meg nem felelnek. Legmesszebb ment a belügyminiszter szerint Rassay akkor, amikor a bombamerénylet úgy említette, mintha a tettesek ébredők lettek volna. A vizsgálat a bombamerénylet ügyében megindult és be is fejeztetett, kijelenti, hogy a nyomozás teljes szigorral folyt az egyesület ellen, de a szálak az ÉME-hez nem vezettek. *Ami a Fővárosi Operettszínház ügyét illeti, a miniszter a tények alapján kíván erről a kérdéstről szólni.* Azok az adatok, amelyeket Rassay a nyomozásról előadott helyesek. A nyomozás megállapította, hogy az ébredők IX. kerületi és soroksári fiókjában történtek a megbeszélések. A tüntetést ezek szervezték, innen mentek tovább a szálak, de nem az Ébredő Magyarok Egyesületéhez, hanem egy Adorján nevű ÉME-taghoz, aki csak egyszerű tagja az egyesületnek és még csak nem is titkára. (Rupert: Ez nem komoly dolog.) Egy szavahihető komoly tanu állítása szerint a támadást Adorján szervezte meg. E tanu előadta, hogy az értekezleten szereplők közül csak Adorjánt ismerte fel, az egyesület legfőbb funkcionáriusai nem voltak ott, csupa egészen fiatal ember vett részt a megbeszélésben. En egy egyesületet — mondta a miniszter — nem tehetek felelőssé egy tag cselekedetért, egy egyesületet nem tehetek felelőssé az egyes fiókok működéséért. Ha ezt tenném, akkor már minden szakszervezetet fel kellett volna oszlatnom. (Nagy zaj a szocialistáknál. Peyer Károly azt kiáltja a miniszter felé: Kimélje meg a szakszervezeteket az ilyen gyanúsításoktól!)

— Önök az állítják — mondja a miniszter a szocialisták felé — hogy a különféle kommunista összeesküvésekhez semmi közük,

ugyanilyen joga van az Ébredők Egyesületének arra, hogy ne azonosítsa magát ezekkel az eseményekkel. (Nagy zaj a baloldalon. Sütő József: Adjának csak lovat alájuk.) Következésként járok el és ezért mondom, hogy egyes tagok cselekedeteiért nem lehet felelősségre vonni az egyesületet. Ami a merényletet illeti, a nyomozás teljes eréllyel folyt, semmi eltussolás nem történt. Tíz embert tartóztattak le, a tizenegyediket körözik. A letartóztatottakat átkísérték az ügyészséghez, úgy hogy azok ma már törvényes bírálók előtt állanak. Vád a rendőrséget és a belügyminiszteriumot nem érheti. Azt is mondta Rassay, hogy az előbbi kormányok hadilábon álltak az Ébredőkkel, a Bethlen-kormány pedig deferált nekik. Kijelenti, hogy a Bethlen-kormány nem deferált és erőtlenséget nem tanúsított se jobbra, se balra. Amióta ő a belügyminiszter, az ÉME mint olyan, semmiféle kihágást nem követett el. Ő nem szokott energiát fitogtatni, ellenben az energiát minden irányban érvényesíteni fogja, de hatáskörét túl nem lépi. Kijelenti, hogy hangulatkeltésekért nem hajlandó eljárást indítani.

Rassay Károly válaszol a miniszternek. A belügyminiszter kijelentéseit a közönség fogja értékelni. A választások idején figyelmeztette Klebelsberget, hogy az elkövetkezendő eseményekért, minden kiontott csepp vérért a kormányra hárul a felelősség. Most is csak azt válaszolhatja Rakovszky: *vigyázzon a kormány, mert minden elkövetkezendő szerencsétlenségért a kormányra hárul a felelősség.*

A Haz a belügyminiszter választát szó többséggel tudomásul veszi. Az ellenzékéről Kiss Menyhért és Meskó Zoltán a kormány-párttal szavaztak.

HIREK

Koncz János hangversenye.

Talán sohasem volt a Kath. Kör terme olyan tomboló tetszésnyilvánítások színhelye, mint tegnap. Koncznak, kinek hegedűjétől már a félvilág megmámorosodott, az ilyen viharos ünneplés nem újság. De nálunk nagy eset, ha valaki a mi unalmas közönségünket így ki tudja hozni a sodrából.

Akinek a kezében így szól a hegedű, azt nem is lehet méltóképpen körülrajongani az elismerés és hála semmi jelével sem. Ha mégis mindenáron szépséghibát akarunk keresni, úgy magát a műsort hibáztathatjuk, mint amelynek összeállítása tulságosan is jól szolgálta a vidéki köztetszés érdekeit. Händelnek egyik rövidke szonátáján, egy Bach ráadásán és — mondjuk — Debussy: En Bateau-ján kívül a műsor gerincét azok a háttörő zongorahétségű virtuóz szerzemények alkották, amelyekbe minden hegedűs belebotlik, ha meg van (helyesebben: ha azt hiszi magáról, hogy meg van) hozzájuk a kellő mesterségbeli készsége és amely darabok miatt ma már alig érdemes hegedűkoncertre műsort vásárolni, mert előre, kívülről tudhatja az ember. Szent igaz, hogy így talán életünkben se hallottuk ezeket, de hol van az megírva, hogy egy Koncznak is pont ezeket kell játszani? Kitél várjunk valami újat, vagy ha ezt nem, hát a klasszikusok örökbecsű remekait, ha a nagy hegedűsök is beállnak a kicsinyek közé, hogy tönkresilányítsák azoknak kisdud babérait? Koncz Janit már 10 évvel ezelőtt megcsodáltuk, de Koncz Jánostól mást is vártunk volna.

Mindez azonban csak utólag jut eszünkbe, mert a játéka alatt — akármit játszott is — akarva sem tud az ember Koncz megbabonázó tónusának és eredeti beállításának hatása alól szabadulni.

Méltó kísérelőnek, Fischer Ervinnek külön elismerés jár azért, hogy Koncznak az utolsó percben történt megérkezése miatt próba nélkül, sőt lapról olvasva oldotta meg oly mesterien a feladatát, hogy senkinek sem tűnt fel az összeszokás teljes hiánya.

Dr—y.

* Hivatalvesztésre ítélték Bus Lajost. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya tegnap tárgyalta Peter Julian prefektus elnöklete alatt Bus Lajos városi alszámvevő fegyelmi ügyét, melyet lapunk egy nemrég számban ismertettünk. A választmány beigazoltnak látta a Bus ellen felmerült vádak és ezért őt hivatalvesztésre ítélte, egyben kimondotta vele szemben a vagyoni felelősséget az esetleg bekövetkezendő károkért.

* A főgimnázium ügye. A premontrei főgimnázium körében azt az értesülést nyertük, hogy Peter Julián prefektus a legteljesebb jóindulattal kezeli az iskola ügyét és személyes információi alapján teszi meg jelentését Bukarestben a minisztériumnak. A prefektus különben tegnap ebben az ügyben Bukarestbe utazott.

* Mészáros és kávék küldöttség a polgármesternél. Tegnap délelőtt két küldöttség is felkereste dr. Bucico Coriolan polgármestert áremelés engedélyezése céljából. Előbb a hentesek és mészárosok adták elő kérelmüket, majd utánok a kávék küldöttsége kérte az áremelést. A polgármester mindkét küldöttségnek kijelentette, amennyiben jogosnak találja kérelmüket, azt teljesíteni fogja.

* Társadalmi akció a zsidó aggok-hézáért. Az 1921. évben nyílt meg a Szent János-utcában a zsidó aggokháza. A társadalom nemeslelkűsége és áldozatkészsége hozta létre, ez az áldozatkészség tette lehetővé, hogy több, munkában megöszült, elaggott szert asylumot az élet számkivetése elől. Az aggokházának megalapítása azonban nem elégséges, azt fenn is kell tartani, sőt bővíteni is kell. Azért egy percig sem maradnak tétlenül azok az agilis, humánus emberek, akiknek kezdeményezéséből született meg az intézmény, hanem évről évre mulatságok, bálók rendezésével, gyűjtésekkel igyekeznek a jótekonny intézmény anyagi szükségleteit biztosítani. Ez évben azonban úgy alakultak a viszonyok, hogy nem lehet mulatságot tartani és az intézmény fenntartása tisztán a gyűjtésre, vagyis a társadalom áldozatkészségére van bázisozva. Az izr. hitközségi aggokházának elnöksége felhívással fordult a hitközség tagjaihoz, melyben ecseteli a helyzetet és felkér mindenkit, hogy tehetségéhez mérten juttassa el adományait a hitközség irodájába, annál is inkább, mivel a sok felvételre jelentkező miatt az aggokházát ki kell bővíteni.

* Nagyváradia a prágai árumintavásáron. A prágai árumintavásár folyó évi március 11-től 18-ig fog tartani. Közelebbi felvilágosítással a kereskedelmi és iparkamara készséggel szolgál az érdeklődőknek.

* Dr. Rozvány Jenő és István Kolozsváron Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8 sz. alatt közös ügyvédi irodát nyitottak.

* Haditanács a hadsereg reorganizációjáról. Bukarestből táviratozzák: Tegnap a királyi palotában a király elnökletével összeült a legfelőbb haditanács, hogy a hadsereg reorganizációjáról szóló törvényjavaslat alapvető pontjait lefektessék. Az elkészített javaslatot átadják a nagyvezérkarnak s még a jelenlegi parlamenti ülészákon tárgyalás alá fog kerülni. A javaslat első sorban a szolgálati időtartam leszállításáról, az előléptetésekről és a hadügyminiszeri költségvetésről tartalmaz lényeges változtatásokat.

* Vasúti közigazgatási bejárás. A polgármester a következő hirdetményt teszi közzé: Oradea Mare város tanácsa az ismeretlen érdekeltek és szomszédok értesítése céljából közhírré teszi, hogy a Városi Vasút által a Calea Victoriei és Str. Alexandri létesített 2-ik vágány közigazgatási bejárása a Városi Vasút igazgatóságának irodájában f. évi január 29-én délelőtt 10 órakor lesz megtartva, amelyen nevezettek megjelenhetnek s ott kifogásaikat előadhatják.

* A prefektus a husárdrágitók ellen. Peter Julian prefektus a következő értesítést bocsátotta ki: Tudomásomra jutott, hogy egyes hentes- és mészárosok a hus árát a maximális áron felül emelték. Minthogy részemről semmiféle áremelést nem engedélyeztem, utasítottam az illetékes hatóságot, hogy amennyiben ilyen áremelésnek nyomára jönnek, az illető árdrágitók ellen a legnagyobb szigorral alkalmazzák a fennálló törvényes rendelkezéseket, miért is kérem oradea-marei lakosokat, hogy az árdrágitókat az illetékes hatóságnál jelentsék fel. Prefectul Jud. Bihor Julian Peter.

* Dr. Markovits Andor szülész-nőorvos rendelőjét Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 19. szám alól Rimanóczy-utca 12. szám alá helyezte át.

* Megkönnyül az utazás Várad és Arad között. A szalonta-kisjenői vasútvonal kiépítésének késedelve miatt még mindig csak automobilon lehet a forgalmat lebonyolítani Nagyvárad és Arad közt. Nagyszalontai tudósítónk szerint egy igen életrevaló terv merült most fel, amely addig is míg a vonal kiépül, lehetővé fogja tenni a Nagyvárad-Arad közti gyors és olcsó közlekedést. A tudósítás szerint egy bukaresti társaság életrevaló indítványt tett a CFR. vezérigazgatóságának. Felajánlotta, hogy mindaddig amíg a vasutigazgatóság üzembe helyezheti a várad-aradi vonatot, addig sinautókkal bonyolítja le a forgalmat Várad és Arad között. A terv szerint mindössze egy helyen kellene átszállnia az utasoknak, de lehet, hogy ezt is ki lehet küszöbölni tekintettel arra, hogy a sinautók számára sokkal kevésbé passzív építmény elegendő. A bukaresti cég kötelezi magát, hogy az utasokat személyenként 150 leuért szállítja modern németgyártmányú sinautóin Várad és Arad között, azonkívül a postát ingyen viszi magával. A sinautóknak rendes menetrendjük lenne és átlag kétóránként fognak indulni. Számított jegyeket pedig előre lehet váltani.

* Ma éjszaka a következő gyógyszer-tárak teljesítenek szolgálatot: Korona, Rákóczi-ut 6. Szent István, Szaniszló-utca 60, Arany Kereszt, Szent László-tér, Csillag, Zöldfa-utca, Szent László, Templom-tér 1.

* Friedmann Mór halála. A nagyvárad-i kereskedővilágnak egyik nesztora és es legértékesebb tagja Friedmann Mór, a Friedmann és Schwartz fakereskedő cég tagja hunyt el tegnap áldásos élete 90-ik évében. Halála városszerte őszinte mély részvétel keltett, mert emberszeretetéért, kereskedői korrektségéért mindenütt ismerték és becsülték. Temetése ma, pénteken d. u. 2 órakor lesz a Teleki-utca 5. szám háztól.

* A kirakati árjelzések. A nagyvárad-i államrendőrség kihágási osztálya igen sok kereskedő ellen kihágási eljárást indított, mert nem jelezték, vagy pedig helytelenül jelezték a kirakatban levő áruk árát.

* A Makkabea szombati teaestélye régi béke idők kedves hangulatát fogja a Metropol (azelőtt Sas-étterem) óriási befogadó képességű termébe visszavarázsolni. Erre az estére a Makkabea minden jóbarátját meghívja a rendezőség. A teaestélyen egyik legjobb cigányzenekar fogja a zenét szolgáltatni. Wesel Károly, a Makkabea játékos és Klein Nándor, a Törökvis tagja, a ping-pong játékot mutatják be az érdeklődőknek. Tánc záróráig. Jegyek elővételben

Weisz Jenő zöldfa-utcai cipőüzletében, darabonkénti 25 leiert válthatók.

* Holnap lesz a színészbál. Egy nap választ el már csak az idei farsang legpompásabb mulatságától, a színészek jelmezes báljától. Holnap este a Csarnok termei elegáns és szép jelmezekkel telik meg és ha minden jól sikerül, akár reggelig is eltarthat a hangulatos mulatság. A műsor kitűnő és kacagtató. Jegyek korlátozott számban még kaphatók a rendezőségénél.

* Dr. Sebestyén Artur, belgyógyász, szabadságáról visszaérkezett s rendeléseit délelőtt 12-1-ig, délután 3-5-ig újból megkezdte.

* A hetvenkettedik elem. A kopenhágai egyetemnek eseménye van. Új elemet fedeztek fel, a d a m u m -ot, mely sorsszám szerint hetvenkettedik az eddig ismert elemek között. Felfedezőik, mint Stockholmól távirják. John Wiels tanár, a Nobel-díj nyertese, Hevesy György magyar tanár és Coster dr., hollandi tudós. A kísérletet Hevesy tanár végezte, az elem felfedezője tehát ő. A kopenhágai újságok, mint elsőként hírt a felfedezésről, kapcsolatban Hevesy György személyével, ki egy előkelő budapesti család gyermeke és testvéröccse Hevesy Pálnak, Magyarország párisi diplomáciai ügyvivőjének és Hevesy Vilmosnak, ki a háború előtt Blériot repülőgépgyárának igazgatója volt Párisban.

* A hamis ötszáz leuesek ügye. A vizsgálóbíróságon tegnap folytatták Farkas József kihallgatását. Farkas következetesen azt állítja, hogy ő nem bűnös. Amikor a gyanús pénzek birtokába jutott, többeknek maga is kijelentette, hogy gyanusnak tartja azokat. Egyesek vissza is hozták neki az átadott pénzt, amit ő minden esetben visszaváltott. Egy ízben azonban egy 10 ezer leus tételt hoztak vissza, amit már nem tudott visszaváltani. Farkas József a hamis pénzekért minden felelősséget Bartára hárít.

* Leégett a parádi üveggyár. Miskolcra táviratozzák: Tegnap éjjel 1 órakor a parádi üveggyár, Magyarországnak egyik legnagyobb üzeme kigyulladt és reggel hét óráig égett. Az egész gyártelep teljesen elpusztult és csak néhány melléképületet sikerült megmenteni. A tűzoltásban résztvevett az egri és a parádi tűzoltóság, valamint a gyári munkásság is a tisztviselők vezetésével, azonban minden kísérlet hiábavaló volt a gyár megmentésére. A tűzvész oka eddig ismeretlen, az okozott kár felbecsülhetetlen.

* Betörés a Beöthy Ödön-utcán. Tegnapelőtt este kilenc és tíz óra között ismeretlen tettes álkulccsal behatolt Schneider János cipésmester Beöthy Ödön-utca 74. sz. alatti lakásába, feltörte a szekrényt és onnan nagyobb pénzösszeget, azonkívül több ékszer darabot emelt el. Schneider feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

* Ingyen temetés. A keresztény közönség szíves tudomására hozom, hogy felszereléseim átalakításával rendben vagyok, a temetéseket szürke lovakkal végeztetem. Méltánylást érdemlő eseteknél a szegény sorsú családok csak a kész árut fizetik, a temetést ingyen kapják. Koszoruuk már 55 leutól kezdve kaphatók. A részletek megbeszélésére kérem irodámban felkeresni, a vaskereskedésben külön osztály. Tisztelettel Germán Károly Utóda „Kegyelet” keresztény temetkezési intézet, Oradea-Mare, Sas passage.

* A Ciontemplomban az Istentisztelet péntek este fél 6 órakor kezdődik.

* Adomány. N. N. a leányárvaháznak 20 leut adományozott lapunk útján.

* Tyukszemeit könnyen kiírhatja, ha Mack-féle Kaser-Boraxsal elkészített lábfürdőket használ.

* Rózsavölgyi és Nádor 1922-23. karcsonyi albumok kaphatók a Központi Ujságirodában.

* Ötszáz pár táncolt egy négyest. Budapesti jelentik: Az egyetemek zsidó ifjúsága vasárnap este tartotta a Vigadó termében szövetségi táncestélyét, amely fényes keretek között, vidám hangulatban zajlott le. A kétszáztagú rendezőség gondtal és izéssel látta el teendőjét és mindent elkövetett, hogy a nagyszámú résztvevő közönség részére valóban felejthetlenné tegye az estét. Megjelent az estélyen számos notabilitás, akiknek bevonulása után Kóczé Antal zene-kara a „Szegény diáknak szegény a sora, Krumpfi az ebéd, tők a vacsora” — kezdetű csárdásra zendített rá és az ifjúság táncra perdült a gazdagon díszített bálteremben. Finom vitelű miniatűr egyetemi index lapjai között foglalt helyet a táncrend, amely ezt a sokat mondó dátumot jelölte meg a bál napjaul: „Január 21-én, a numerus clausus harmadik évében.” A táncok rendjén jól sikerült francia négyest rendeztek, amelyet ötszáz pár táncolt.

* Tükör-fényes világos lesz a parketta, ha Farkas féle „Y-po” jegyű parkettbeecersztő rózsaviaszt használ. Beszerezhető Farkas István „Apollo”-drogeriájában Nagyvárád.

Férfi öltönytöveket, női kabát kosztüm és ruha szövetek óriási választékban a Körösparti Áruházban, mely cég már békében híressé vált utólrhetetlen olcsó áraitól. Tisztviselőknek árkedvezmény.

* Szőlől, hidegtől kifutjtávörös arcra és kézre, szeplő, mitesser, pattanások ellen legjobb gyorshatású biztos szer az „Y-pokrém”, ára 15 lei. Diszret postaszétküldés. Kapható Farkas István „Apollo”-drogeriájában Nagyvárád.

* Angol és francia tavaszi divatlapok megérkeztek a Központi Újságirodába.

* Urnök érdeke, hogy meggyőződést szerezzenek, a legolcsóbb és szolid cégről, mely a Rimanóczy-utcán van. Kertész Reclam köppen, kosztüm, ruhaszövet, selyem és mosó árak üzlete.

* Poloskált Noxin biztos szer, ára 8 lei. Kapható Farkas István „Apollo”-drogeriájában Nagyvárád.

* A „Sabina” gyógyszerár az érdekelteknek szíves tudomására hozza, hogy a „Piktor” hajfestőkészülék már kapható.

Megbízható, jöminőségű vásznak, schifonokat, menyasszonyi kelengyákat Rimanóczy-utcán Kertész Reclam üzletében vásárolhatunk, hol az árak olcsóbbak, mint bárhol. A cég szolid és megbízható. Tisztviselőknél megkapó árkedvezmény.

* Férfi finom kemény kalap 180 lei. Divatos puha kalap színes vagy fekete 150 lei. Nyulszőr kalapok már 160 leitől kezdve. Mindenféle kalapokban, úgy szintén saphákban óriási választék. Heiler és Deutsch, Jorga Miklós (Zöldfa) utcai kizárólagos kalap áruházban.

* Új műsor az Excelsior barban. Szilveszter este mutatkozott be az új világvárosi műsor, melynek keretében fellép az előnyösen ismert Biró Géza és partnernője, Kolozay Ilus, nívós tánckreációkkal. Dernay Erna, a kiváló díző, új chanssonokat énekel. A prolongált Juliette és Alex szintén új műsorral szerepelnek az est folyamán. Czobor Maca konferál. Karmester Körber Tónika.

Mindenkinek érdeke felkeresni a Körösparti Áruházat, e cég békeminőségű cseh gyártmányú vásznak, schifonokat, rumburgi cérna vásznak, damaszt árakat nagy mennyiségben tart saktáron. Olcsó árai utólrhetetlenek. Tisztviselőknél ezen árakból is árkedvezmény.

* Aszódi Kossuth-utca Sas palota. Chámischuhoszára friss külföldi gyümölcs tizenötféle minőségben megérkeztek.

Tőzsdei jelentések.

Zürich, jan. 25. Zárlat: Berlin 00250—Amsterdam 210 75, Newyork 536—, London 2497, Páris 3440, Milánó 2565—Prága 15 00, Budapest 020 50, Belgrád 510, Bukarest 260, Varsó 00163, Bécs 00074, bélyegzett 75—.

Budapest, jan. 35. Belgrád 26—28. A többi kurzus változatlan.

Farsangi felvonulás.

— Beküldetett. —

Azt olvassuk a minap a Nagyváradi Napló-ban, hogy itt a farsang, de az emberek nem élnek vele.

A cikkíró téved. Ma, amikor a tánc-őrület és mulatságvágy kicsit-nagyot, szegénygazdagot felkeres és — talál, bennünket is megtalált a bohóságra készített. Mi is mulatni akarunk — önmagunkon s még inkább mulattatni másokat.

Mi, az elemi iskolai tanítóktól kezdve a tanítás legmagasabb fokán álló nyugdíjasok; a minden rendű és rangú elbocsátott, de mégis 60 százalékos élvező tanítással s mi egymással foglalkozó hivatalnokok s végül a 60 százalékos sem élvező elbocsátott tisztviselők elhatároztuk, hogy farsangi mulatságot rendezünk. A mulatság szokatlan lesz, mert tekintetbe kell venni, hogy a pénz — ha akad — kényérre kell. Azért elhatároztuk, hogy a világitást s a teremköltséget megtakarítjuk s a mulatságot nappal és szabad ég alatt rendezzük. Muzsika sem kell; de lesz szép jelmezes fölvonulás. A mi a jelmezeket illeti, ki ölténé ma magára: Stuart Mária, XIV. Lajos, Mária Terézia vagy I. Péter cár jelmezét? Ez izléstelen-ég volna s megértésre sem talál. Elhatároztuk, hogy sokan a „Tolonc”, „Londoni koldusok”, „Párisi rongyszédő” jelmezét öltjük magunkra, a legtöbbje pedig az „Éjeli menedékhely” hölgyei és urai jelmezében fog megjelenni.

A hadikölcsön- és márká-utalványok boldog tulajdonosai külön jelzőtáblákat fognak hordani, különös gaudiumára azoknak, akiknek jelszavuk: mindent megenni és meginni ma, hogy holnapra egy fillér se maradjon.

Ezen farsangi felvonulás idejét még jelezni fogjuk; egyelőre felhívjuk a — mondanunk se kell — ingyenes nézőközönség becses figyelmét.

Valuta! Valuta!

?? SOKAT VESZTETT MÁRKÁN ??

Veszteséget behozhatja, ha nálunk olcsó német árut vásárol!

Kenyérkosár nickel	—	—	—	L	45—
Kenyérkosár faence alappal	—	—	—	—	60—
Majolika tortalepok szép decorral	—	—	—	—	150—
Meissen-i niopek	—	—	—	lei	15 től
Meis eni órák	—	—	—	lei	170 től
Hamutartók cobald üveggel	—	—	—	—	200—
Ecet- és olajtartók csiszolt üveggel	—	—	—	—	200—
Vizeskezellet csiszolt 6 személyre	—	—	—	—	82—
Bo oskészet csiszolt 6 személyre	—	—	—	—	56—
Compoitkészet csiszolt 6 szem.	—	—	—	—	132—
Likörkészet 6 személyre tálccával	—	—	—	—	115—
Cuckor- és rósorók	—	—	—	—	10—

Fatalcák. Tojástartók. Vaj- és kekszminiták. Mindenféle konyhai felszerelések! Ebéd, kávé és teakészletek. **Disztárgyak!**

Eladás nagyban és kicsinyben, legolcsóbb árakban!!

Komlós Testvérek

gyári raktárban, Braden-Mare, Str. Nicolae Jorga 19. Telefon 3—72. Telefon 3—72

Nem üres reklám!

mert ma már mindenki tudja — hogy

Szövet-

és béléstáru legolcsóbban

Havas és Grünfeld

posztókereskedésben Nagy Sándor u. 4. szám, Rákóczi-ut sarok, szeresheti bel!

Viseljen sok előnye miatt

PALMA

Radio 28.5/2. sz.

SZINHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Csábitó, B. bérlet 64. sz.

Szombat délután: Lyon Lea, mérsékelt helyárral.

Szombat este: Alarcos bál, bérleten kívül.

Vasárnap délután: Hazudik a muzsikászó, mérsékelt helyárral.

Vasárnap este: Bucsukeringő, bérleten kívül.

Hétfő: Alarcos bál, A) bérlet 65. sz.

(*) A csábitó. Egy minden ízében izgalmas amerikai dráma lesz ma este a színház műsorán B bérletben és ez a „Csábitó”, mely immár harmadszor kerül színre Tóth Elek, Polgár, Radó és Harsányi főszereplésével.

(*) Alarcos bál. A szombati és hétfői „Alarcos bál” előadásaira már eddig a jegyek nagy része elővételben elfogyott, úgy, hogy az előadás napján csak igen kevés jegyet fog árúsítani a pénztár. Az opera főszerepeit Keimai, Baranyai, Pogány, Vajda, Kovács, Márkus és Bereng éneklék.

(*) Bucsukeringő. Vasárnap este az idei szezon legnagyobb sikerű operettje, a „Bucsukeringő”-nek lesz bérleten kívüli előadása Pintér Böske, T. Pogány Janka, Erényi Böske, Gróf László és Tolnai Andor főszereplésével.

(*) Dlutáni előadások. Szombaton délután a „Lyon Lea”, vasárnap délután pedig az előre hirdetett Fi-Fi helyett a „Hazudik a muzsikászó” lesz a színház műsorán. Mindkét előadás mérsékelt helyárral lesz megta tva.

(*) Égi és földi szerelem. A színház drámai személyzete Tóth Elek vezetésével nagy szorgalommal készült Molár Ferenc nagysikerű daratjára, az „Égi és földi szerelem”-re, mely négyszer egymás után kerül színre a jövő héten.

(*) Sulamith, Corvin-film az Apollóba. Odafenn az égben egy nagy könyvben van felsorolva mindenkinek a végzete, így Szulamithé, Monaoch leányáé is. Abszoln menti meg a pusztai kutból s feleségül veszi, de elhagyja őt Abignilért a ez a végzete. Az ismert keleti történet őt felvonásban kerül színre ma, pénteken utoljára, a főszerepben Lenkeffy Icával és Kertész Dezsővel. A filmet a Sulamith zenéje kíséri, magánszám és kettős dalbetét emeli az előadást.

(*) „Mesebeli herceg” — Dorian film-színház. A mese, szépség, költészet találkoznak a való élettel, a rideg, csuf valósággal. Egyik oldalon az élet sötét árnya, a másik oldalon a mese minden ragyogása és csillogása. A legszebb, legfinomabb, legpoetikusabb film a „Mesebeli herceg”, melyben a legkínzóbb amerikai színészek páratlan alakítást nyújtanak. A nagysikerű Dorian-film csak ma, pénteken, holnap, szombaton és holnapután vasárnap látható a Dorian-film-színházban.

Naponként friss

moslék

kapható Berger Dániel szeszgyárában Sándor-utca

APRO HIRDETESEK

LEVELEZÉS

Magas, molet hölgy mesli-markedni óhajt vidéki földirtokossal. Leveleket „Éni vágyó” jellegre a kiadóba kérék. 3381

Melyik nemes lelkű úr mter segítene ki 4000 leivel rejtett anyagr závarából fiatal özvegy uris zonyt. Leveleket a kiadóba kérék „Örök hálá” jellegre

„Videki öreg” jellegre le-el van a kiadóban. 3388

„Bökezu” jellegre le-el van a kiadóban. 3392

Adás-Vétel

Házak eladók. Ház-eladási megbízásokat vállalkozunk. Kölcsönöket megszerzünk Megenpénzeket utalék mellett kihelyezünk. Építési és telek-adásvétel rig. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Értéktér délután

2-3 darab Underwood írógépet ke esünk megvételre. Ajánlatokat a Központi Ujságróda kérék.

Iroda P. vel-utca 5. Foglalkozik fordításokkal, kérvényekkel, utlevél-ügyekkel, butorozott szobák, lakások, házak, szőlők sultének közvettéssel 3389

Burgonya házhoz szállítás minden mennyiségben kapható Mezey Mihály utca 14. 937

Állást nyer

Német kisasszony gyermek mellé állást keres. Leveleket „Jó benásmód” jellegre a kiadóba kérék.

Gyakorlati könyvelő az Apolló drogériába felvételik 40

Ügyes fiut tanu nek felvesz Krámer és Klein Sándor céstestők str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 16 sz. 938

Restesben es kezimunkában jálas egyénk al-lardó foglalkozást nyert-hetnek. Iparművészeti iskolát végzetek előnyben reszesülnek. Felvilágosítást ad Flegman Armin-cég. 3393

KÜLÖNFÉLE

Középkorú, megbízható, értelmes ember irodaszolgálat, vagy bolti szolgálatot keres. Cím a kiadóban.

Elsőrendű varrónő házhoz és vidékre is elmegy. 3 méter posztó eladó. Cím a kiadóban. 3375

Románul tudó gépíró, ki irodai gyakorlatot bír, állást keres l-re. Cím a kiadóba kérék. 3198

Egy kis vaskó a megvételre kereselük. Cím a kiadóban.

Jo csej d iet valo lany, ki a varáshoz is rt gyermek mellé a n kórik. Levelet „Meghízható” jellegre a kiadóba kérék 3390

Mez bízható üzletszerzőket magas jutalekkel keres, cartelen i i i i nagy Biztosító Társaság. Cím a kiadóban.

Utolsó divat szerintesteli és utcai ruhákat hal-latlan ocsó árban készit-tek Pesti utemról hazatérve, gyönyörű modelleket hoztam. Párosné Erdős Maria, Baross-utca 2. Ugyanott finom munkához tanulóleányok felvételt e.

Hosszuszorú, fehér, valódi spitz fej kölyökkutya eladó. Csergeri utca 6., kapu alatt balra, déli 1 és 3 óra között.

Magas keucióval rendelkező egyén pénzbeszedni állást keres. Cím a kiadóban 3383

Használt gyermekköcsit keresek megvételre. Cím Kapucinus-u. 5. földszin 9

Egy gyermekköcsit eladó Zöldfa-utca 1. a tó 9.

A legutolsó magyar írók novelláit, verseit tanulmányait olvashatja a Nagyváradi Napló 1922-ik évi naptárában, amelyet ingyen kap meg, ha a „Nagyváradi Napló”-ra egy negyedévre előfizet.

Elcserezném központban lévő egy szobás lakáscsomagot — mellékhelyiséggel — ugyancsak központban lévő 2 szobás lakással. Szerény letelepít fizetek. Schreiber, Körös-utca 44.

APRÓ

és egyéb hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Rimanóczy-utca 4.

Vasárnap
Temesvárra utazom, megbízást vállalom.

Deutsch futárlroda
Palace-kávéház.

BUTOROK!

komplett keményfa hálószoba, konyha-berendezéselegyütt ma 10 ezer lei. — Kapható és rendeléseket a legjobb és legszebb kivitelben készittek, meghívásra házhoz is megyek azonnal!!

SZARAZ MIKLÓS műasztalos
Szt László (Körös-u.) 48

Átadnám butorozott központba lévő szobát átjelenul azonnal Cím a kiadóban.

Roman, francia, nemet fordításokat a leprecizebben végez a Nagyváradi Napló kiadóhivatala.

Fűszer- és rövidáru kereskedőség d, ki jelenleg nagycho szállitási vállalatnál van alkalmazásban, román, magyar és nemet nye vet fővekonyan beszeli, alkalmazást keres Megkereséseket „Tő ekv” jellegre kiadóba kérék 3382

Eladó gép. 6-os cséplőgarnitúra teljes felszereléssel kifogástalan állapotban eladó. Bástya u. 4. szám.

Remelem tudja már hogy leggyorsabban intézi el utlevél ügyeit és VIZUMÁT

Kolozsávaron, Brassóban és Bukarestben DEUTSCH és TÁRSA futárlrodája Rimanóczy-u. 4. és Pannónia kávéház Telefon száma 101.

STABIL

Gépek és felszerelések le-rakata NAGYVÁRAD. Nagypiac tér. Malomtulajdonosok, iparosok, galdalkodók, kereskedők szíves figyelmébe ajánljuk:

Állandó géplerakatonkat

Raktáron tartunk: ipari, mezőgazdasági és szerszámgepeket, benzint és nyersolajmotorokat malom-berendezéseket, transmissiókat, szí kerekeket és csapágyakat.

VESZÜNK

mindenféle ipari és mezőgazdasági gépeket.

Estilap elarusító alkal-mazást talál a Nagyváradi Naplóban. Jelenkezni a kiadóhivatalban. (Rimanóczy-utca 4) lehet.

Nagyobb-szabású butorvétel

lem folytán raktáron levő összes butoraimat helyszükemiatt, jutányosan árusítom.

Sternberg

butorüzlete Sas-passage
Telefon 1345.

Amerikai irodabutorok
hálószobák, ebédlők
parketták

elsőrendű kivitelben és nagy választékban kaphatók

RIMANÓCZY MŰBÜTOR és PARKETTGYÁR

ORADEA-MARE, Strada Clujului 117.

Telefon: 279.

Ha pontos és gyors

magyar-román vagy
román-magyar
fordításra

van szüksége, forduljon a Nagyváradi Napló kiadóhivatalához, Strada Rimanóczy-utca 4.

IRÓGÉPEK

használt és újak és írógép kellek nagy választékban kaphatók

GOLDSTEIN írógépjavitónál, Strada Avram Jancu (Kossuth Lajos-u. 5. Telefon 11-45.

Curts-Mahler

legszebb regényei:
a legújabbak is

Kaphatók a

Központi Ujságirodában

Zsák

Kötélgyár
Lugoson

Zsineg

HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Ponyva

A Központi Ujságiroda

szépirodalmi ujdonságai:

D'Annunzio: Talán igen, talán nem.

A halál diadala.

Ammundsen északi útja.

Balzac: Ódon szoba.

Barbusse: Tűz.

Világosság.

Cathó: Pókháló.

Csermely Gyula: A topri nász.

Dickens: Ódon ritkaságok I-II.

Dumas: A kaméliás hölgy.

Eichendorf: Egy napló az életéből.

Erdős: Santerra biboros.

Farrere: Nyugati bestiák.

R. Haggard: Gyöngyhajadon.

Hugó: Izlandi ham.

Kipling: Három kópé.

Jack Laodon: Farkasvér.

A játék.

Tűzes napsugár.

Az énekő kutya.

Meredith: Az Unzö I-II.

Peladan: Egy az egygel.

Shackleton: Az antarktis szívében.

Strobb: Kisértetek az ingoványban

Sven: Csangpo Láva.

Vezona: Visszatérő szerelem.

Gaborieu: Renaissance.

Révész: Ady Endréről.

Kardos: A 21 éves Ady Endre.

Ezenkívül Courths Mahler, Herczeg Ferenc, Maupassant, Strindberg legjobb munkái. Nagy választék román, német, francia és angol könyvekben!!!